

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ**

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, к. філос. н.
Матвієнко І.С.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Професійна підготовка високоякісного спеціаліста, поряд з іншим, передбачає розвиток культури критичного мислення, яке допомагає ефективно спілкуватися та вести науковий діалог. Вивчення дисципліни «Критичне мислення» дає можливість отримати навички критичного та логічного мислення, технік прийняття рішення, доведення та спростування, аргументації, проведення ефективних публічних виступів. Критичне мислення випрацьовується шляхом розвитку самостійного свідомого мислення, вміння чіткого, логічного формувати свої думки, швидко приймати рішення на підставі аналізу та синтезу інформації. Людина, яка критично мислить, вміє чітко формулювати власні думки, доводити та спростовувати, будувати аргументацію, а тому основною характеристикою критичного мислення є самостійність, обґрунтованість та доказовість. Дисципліна «Критичне мислення» забезпечує формування навичок аргументації.

Дисципліна «Критичне мислення» має міждисциплінарний характер, оскільки ґрунтується на здобутках у царині критичного і творчого мислення, композиції, логіки, риторики, герменевтики та епістемології. Вона має характер практичної системи, що обумовлює спрямованість не стільки на розширення знань, як на тренування критичного підходу до раніше набутих знань чи формування нових стійких вмінь успішно мислити й доводити власні думки. Предметним полем дисципліни «Критичне мислення» є міркування людини, яке протікає в правильних логічних формах (поняття, судження та умовиводи), що дозволяє формулювати міркування, виражати власні думки у відповідності до істинності та правильності логічно-формальних законів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	13 год.	
Практичні, семінарські заняття	13 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	64 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Критичне мислення» є формування та вдосконалення культури мислення студентів шляхом засвоєння ними основних знань з логіки та вироблення навичок критичного мислення, як несуперечливого, доказового мислення, яке можна застосовувати в практичних ситуаціях.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): філософія.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях;

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень;

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України;

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій;

ПРН 07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;

ПРН 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма										
	тижні	усього	л	п	лаб	інд	с.р.				
1	2	3	4	5	6	7	8				
Модуль 1. Сутність критичного мислення											
Тема 1. Критичне	1,2	6	1	1			7				

мислення як логічна рефлексія										
Тема 2. Основні формально-логічні закони та критичне мислення	3,4	14	2	2			7			
Тема 3. Понятійний апарат міркувань	5,6	14	2	2			6			
Тема 4. Критичне аналіз і прийняття рішення	7,8	14	2	2			6			
Тема 5. Теорія умовиводів та запитання	9,10	14	2	2			6			
Разом за модулем 1.	50		9	9			32			
Модуль 2. Критичне мислення як основа інтелектуальної діяльності										
Тема 6. Аргументація	11,12	16	2	2			16			
Тема 7. Еристика	13,14	1	2	2			16			
Разом за модулем 2.	40		4	4			32			
Усього годин	90		13	13			64			

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критичне мислення як логічна рефлексія	1
2	Основні формально-логічні закони та критичне мислення	2
3	Понятійний апарат міркувань	2
4	Критичне аналіз і прийняття рішення	2
5	Теорія умовиводів та запитання	2
6	Аргументація	2
7	Еристика	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критичне мислення як логічна рефлексія	1
2	Основні формально-логічні закони та критичне мислення	2
3	Понятійний апарат міркувань	2
4	Критичне аналіз і прийняття рішення	2
5	Теорія умовиводів та запитання	2
6	Аргументація	2
7	Еристика	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критичне мислення як логічна рефлексія	7
2	Основні формально-логічні закони та критичне мислення	7
3	Понятійний апарат міркувань	6
4	Критичне аналіз і прийняття рішення	6

5	Теорія умовиводів та запитання	6
6	Аргументація	16
7	Еристика	16

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, вирішення задач;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність критичного мислення		
Практична робота 1. Сутність критичного мислення.	ПРН 5, 7 Знати природу та механізми міжнародних комунікацій; Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;	10
Практична робота 2. Основні формально-логічні закони та їх практичне застосування.		10
Практична робота 3. Розуміння міркування.		10
Практична робота 4. Сутність оцінки міркування.		10
Практична робота 5. Критичне мислення і теорія умовиводів.		10
Самостійна робота 1. Моделі критичного мислення і технічні прийоми .		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Критичне мислення як основа інтелектуальної діяльності		
Практична робота 6. Критичне мислення і процес прийняття рішення.	ПРН 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і	20
Практична робота 7. Теорія аргументації: від теорії до практики.		20

Самостійна робота 2. Прийняття рішень та розвиток навичок розв'язування задач.	їхню точки зору.	30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4658>;

- посилання на цифрові освітні ресурси (<https://zno.osvita.ua/master/tznpk/>);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

Матвієнко І.С. Методичні вказівки з дисципліни критичне мислення для студентів ОС "Бакалавр" спеціальності "Міжнародні відносини". - Київ, 2025. - 108 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Allen, L. (2025). *Наука мислення*. Oxford University Press. 330 с.
2. Weingold, H. (2025). *Логіка: Спрощено*. MIT Press. 198 с.
3. Walter, S., Gogan, K., & Howard, R. (2024). *Розвиток критичного мислення*. Springer. 280 с.
4. Kahneman, D., Sunstein, C., & Sibony, O. (2022). *Шум. Хибність людських суджень*. Наш Формат. 480 с.
5. Konverskyi, A. Ye. (2020). *Критичне мислення: Підручник для студентів закладів вищої освіти*. Центр учбової літератури. 344 с.

6. Konverskyi, A. Ye. (2023). *Логіка. Четверта хвиля*. 272 с.
7. Macdonald, G. (2022). *Правда. Як політики, корпорації та медіа формують нашу реальність*. Книголав. 352 с.
8. Nadurak, V. (2026). *Критичне мислення по-доброму*. Дух і Літера. 432 с.
9. Storozhuk, S. V., Hoian, I. M., & Matviienko, I. S. (2020). *Логіка: навчальний посібник*. 370 с.
10. Tymoshenko, O. I., & Yahodzinskyi, S. M. (2025). *Логіка та критичне мислення: навчальний посібник*. Олді+. 248 с.
11. Thompson, D. K. (2024). *Що таке критичне мислення?*. Routledge. 210 с.
12. Haber, J. (2023). *Критичне мислення*. ArtHuss. 256 с.
13. Chatfield, T. (2022). *Критичне мислення. Аналізуй, сумнівайся, формуй свою думку*. Vivat. 304 с.
14. Chen, D. V. M. (2026). *Мистецтво критичного мислення*. Cambridge University Press. 400 с.
15. Cotton, D. R., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 1–12.
16. Haber, J. (2023). *Critical Thinking* (O. Boichenko, Trans.). ArtHuss. 200 с.
17. Paul, R., & Elder, L. (2022). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life*. Pearson. 432 p.
18. Fisher, A. (2023). *The Logic of Real Arguments* (Updated ed.). Cambridge University Press. 320 p.
19. Facione, P. (2024). *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. Insight Assessment. 250 p.
20. Groarke, L. (2025). *An Introduction to Informal Logic*. Broadview Press. 380 p.